

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ehdotus valtakunnallisen alueiden- käytön kehityskuvatyön käynnistä- miseksi

Sidosryhmäkyselyn yhteenveto 28.9.2021

Sisällys

1. Yleistä.....	2
1.1. Taustaa kyselystä	2
1.2. Vastaajat	2
2. Kehityskuvatyön ja sen käynnistämisen tarpeellisuudesta.....	2
2.1. Perusteluja kehityskuvatyön ja sen käynnistämisen tarpeellisuudesta	3
3. Kehityskuvatyön sisällöstä	4
3.1. Miten sisältöä voisi kehittää?	4
4. Kehityskuvatyön prosessista.....	6
4.1. Miten prosessia voisi kehittää toimivammaksi?	6
5. Miten haluaisit osallistua kehityskuvatyöhön?	8
6. Kehityskuvatyön hyödyistä/hyödyntämisestä	8
6.1. Miten kehityskuvatyö tukee omaa toimintaa, mihin kehityskuvatyötä erityisesti tarvitaan ja missä muussa toiminnassa kehityskuvatyötä voisi hyödyntää?	9
7. Muita ideoita/huomioita/terveisiä	10L

1. Yleistä

1.1. Taustaa kyselystä

Ympäristöministeriön alustava ehdotus alue- ja yhdyskuntarakenteeseen painottuvan alueidenkäytön kehityskuvatyön käynnistämiseksi valmistui toukokuussa 2021.

Ehdotuksesta pyydettiin kesä-elokuussa keskeisten sidosryhmien kommentteja Webropol –kyselyllä. Samalla informoitiin kehityskuvatyöstä ja sitä tukevasta VN TEAS –hankkeesta (Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet).

Kyselyn tarkoitus oli kartoittaa sidosryhmien näkemyksiä kehityskuvatyön ja sen käynnistämisen tarpeellisuudesta, sisältöä ja prosessia koskevista ehdotuksista sekä kehityskuvatyön hyödyntämisestä ja lisäarvosta.

Kysymykset sisälsivät ehdotuksiin liittyviä numero-arviointeja sekä niitä koskevia avokysymyksiä.

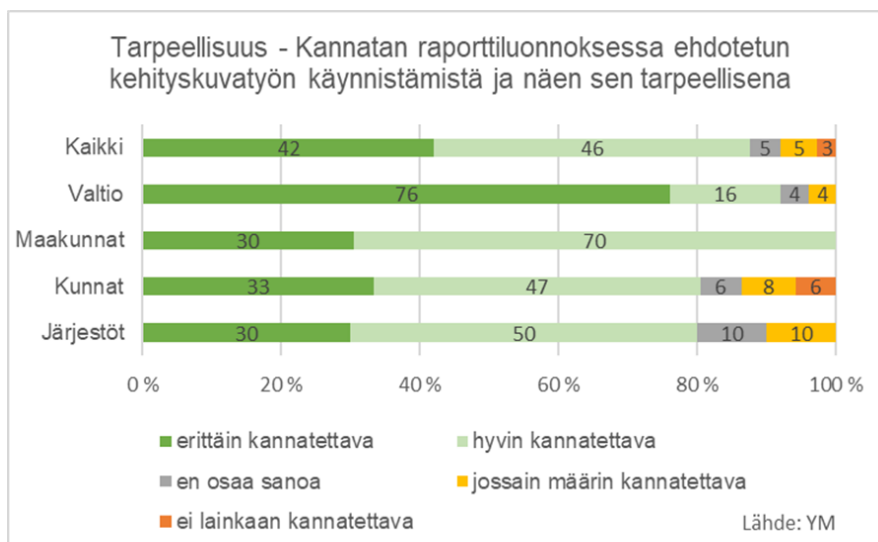
1.2. Vastaajat

Kyselyyn saatiin määräaikaan mennessä yhteensä 115 vastausta siten, että tahoittain vastausten prosentti-osuudet jakautuivat seuraavasti; maakunnat 20 %, kunnat 43 %, valtion tahot 26 % ja muut (järjestöt) 11 %.

Vastaukset kattoivat laaja-alaisesti keskeiset sidosryhmät eri puolilta maata. Vastaukset olivat pääosin perusteellisia siten, että avovastauksiin oli panostettu.

2. Kehityskuvatyön ja sen käynnistämisen tarpeellisuudesta

Vastaajista 88 % ja selkeä enemmistö kaikissa vastaajaryhmissä piti kehityskuvatyön käynnistämistä erittäin tai hyvin kannatettavana. Kaikkein vahvin kannatus tuli maakunnilta ja valtion eri tahoilta.

2.1. Perusteluja kehityskuvatyön ja sen käynnistämisen tarpeellisuudesta

Vastauksissa painottuu alue- ja yhdyskuntarakenteen tärkeä merkitys varsinkin ilmaston, elinkeinojen tai ihmisten arjen kannalta. Vastauksissa tuodaan vahvasti esille toimintaympäristön muutokset, joihin on kyettävä varautumaan ja ohjaamaan kehitystä tukemaan kestävästä kehitystä. Vastaajien mukaan kehityskuvatyö palvelee laaja-alaisesti eri tahojen toimintaa oli kyseessä maakunta, kaupunkiseutu tai kunta. Erityisesti painotetaan kehityskuvatyön merkitystä valtion eri hallinnonalojen toimintaa tukevana mainiten tältä osin mm. liikennejärjestelmäsuunnittelu, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajan tasalla pitäminen sekä alueiden kehittäminen. Kehityskuvatyötä toivottiin hyödynnettävän myös poliittisten linjausten, kuten hallitusohjelman taustalla. Vastauksissa painottui nimenomaan valtakunnallisen kokonaiskuvan tarve ja sen perustuminen yhteiskehittämiseen ja yhteisen ymmärryksen luomiseen, asiantuntemukseen, systemaattisuuteen sekä pitkäjänteisyyteen.

”Maankäyttö ja rakentaminen ovat täysin keskeisiä kestävässä kehityksessä. Alueiden taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kehityksen strateginen johtaminen ovat mahdollisia vain laaja-alaisen kokonaisnäemyksen turvin. Alueellisilla kehityskaarilla on seurausvaikutuksia sekä ympärysalueille, että jopa globaalisti. Kehityskuvatyö antaa työkaluja strategiseen johtamiseen.

Näemme, että kehitys on menossa johonkin suuntaan, mutta emme pitkäjänteisesti tue ko. suuntaa. Isomassa kuvassa pitkäjänteisempi tarkastelu auttaa ja sitouttaa toivottavasti myös poliittista päätöksentekoa, eikä aiheuta poukkoilua kehittämistä tukevassa päätöksenteossa.

Näinä merkittävästi, yllättäenkin (korona-pandemia, ilmastomuutos, sään ääri-ilmiöt ym) muuttuvina aikoina alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittymisen seuranta ja kehityskuvan muodostaminen eri skenaarioiden pohjalta on tärkeää.

Ehdotuksessa esitetty toimintatapa mahdollistaa nopeastikin muuttuvien megatrendien huomioimisen alueidenkäytön suunnittelussa. Lisäksi sen kautta päästään huomioimaan niitä seikkoja, jotka jäävät herkästi huomioimatta nykyisellä käytännöllä: hiljaiset signaalit sekä se, että myös iso, sen kummempia kasvupaineita aiheuttava teollisuus ja elinkeinoelämä tarvitsevat infransa ja sen huollon.

Koko valtakunnan kattavaa näkemystä alue- ja yhdyskuntarakenteen kehityksestä ja kehittymisestä tarvitaan, mm. valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vuoksi.

Kehityskuvatyö ja ennakkoinnin ulottaminen alue- ja yhdyskuntarakenteen analyysiin on erittäin kannatettavaa. Laadinnassa on kuitenkin tehtävä selkeä ero ennakkoinnin ja suunnittelun välillä.

Kehityskuvatyö on tarpeen erityisesti ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

On hyvä, että asiaa tarkastellaan systemaattisesti. Näin saamme yleiskatsauksen valtakunnan tavoitellusta kehityksestä alueidenkäytön näkökulmasta. Työssä on kuitenkin erittäin tärkeää huomioida alueiden erityispiirteet.

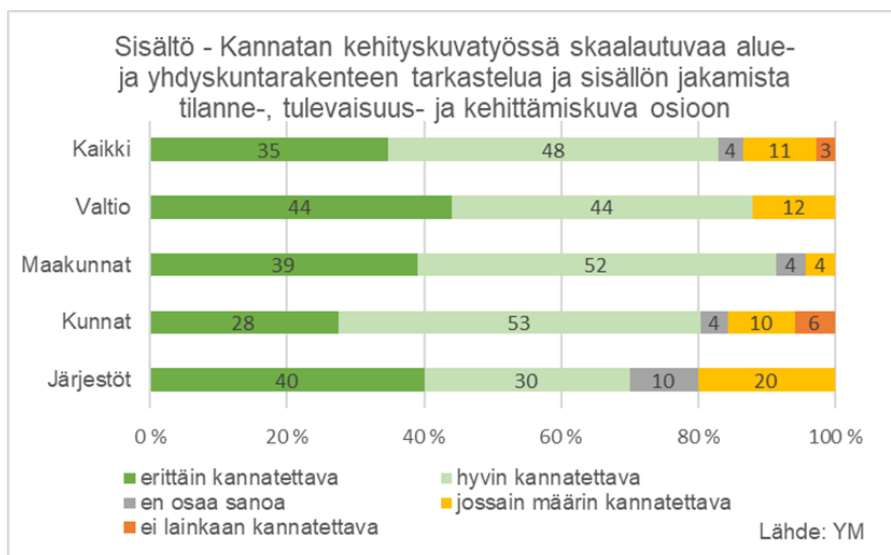

On hyvä, että kehityskuvatyö on luonteeltaan rullaavaa, jolloin voidaan reagoida yllättäviinkin muutostekijöihin. Myös yhteiskehittämisen ja -keskustelun sekä tilannekuvan foorumin tarjoaminen aluerakenteen kysymyksissä on tärkeää

Kehityskuvatyössä esitetty vahvan vuorovaikutteinen ja tietoperusteinen prosessi on ehdottomasti sen parasta antia. Itse kehityskuvakin on varmasti tarpeen, mutta uskoakseni esitetystä muodosta matka on määrinpäätä merkittävämpi”

3. Kehityskuvatyön sisällöstä

Vastaajista 83 % ja selkeä enemmistö eri vastaajaryhmissä kannatti kehityskuvatyössä ehdotettua skaalautuvaa alue- ja yhdyskuntarakenteen tarkastelua ja sisällön jakamista kolmeen osioon (tilannekuva, tulevaisuuskuva ja kehittämiskuva). Maakunnat ja valtion tahot kannattivat ehdotettua sisältörakennetta kaikkein eniten.

3.1. Miten sisältöä voisi kehittää?

Ehdotusta kehityskuvan sisällöstä pidettiin pääosin selkeänä ja kannatettavana. Alue- ja yhdyskuntarakenteen samanaikainen käsittely on tarpeen, koska ne käsittelevät samaa asiaa eri mittakaavoissa ja vaikuttavat vahvasti toisiinsa. Kehityskuvan jako kolmeen osaan muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden ja eri osilla on oma tärkeä ja toisiaan täydentävä merkityksensä. Varsinkin ennakkoinnin merkitystä korostettiin. Kestävä kehitys on hyvä kehys arvioida ja yhteen sovittaa alue- ja yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavia erilaisia, usein ristiriitaisiakin kehityskulkuja ja tarpeita.

Useissa vastauksissa muistutettiin, että kehityskuva –tarkasteluissa on tärkeää huomioida alueiden erilaisuus samoin kuin aluerakenteen kansainvälinen ulottuvuus. Tulevaisuustarkasteluissa voitaisiin huomioida investoinnit ja jo tehdyt kehittämispäätökset. Jossain vastauksissa kiinnitettiin huomiota sisällön kolmijaakoon ja toivottiin sen selkeyttämistä (onko kuva nimenä liian staattinen, voisiko kuvia yhdistää esim. tulevaisuus- ja kehittämiskuva yhteen, kehityskuva ja kehittämiskuva sekoittuvat jne). Muistutettiin, että fokusointi

on tärkeää siten, että pyritään tunnistamaan kaikkein keskeisimmät asiat ja yhdenmukaistamaan tietosisäl-
töjä siten, että niiden päivittäminen on helppoa.

*"Esitetty jako on hyvä. Tilannekuva määrittää missä mennään ja tulevaisuuskuva kehityksen suuntia ja suu-
ruuksia. Kehittämiskuvassa esitetään miten alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitystä tulisi ohjata, että se ke-
hittyy ilmastomuutoksen hillinnän ja kestävän kasvun näkökulmasta tarkoituksenmukaiseen suuntaan.*

*Tilannekuva-mittareissa voisi jatkossa harkita tiivistä yhteistyötä liikennejärjestelmäanalyysin tilannekuvan
kanssa, joka osaltaan tuottaa tietoa myös mm. liikennejärjestelmän saavutettavuuteen, digitaalisiin yhteyk-
siin ja kulkumuotojakaumaan liittyen. Lisäksi ennakoituvuudessa voisi jatkossa tehdä enemmänkin yhteistyötä
liikennejärjestelmäanalyysin kanssa.*

*Suomen aluerakenteen kannalta keskeistä on huomioida alueiden erilaiset tarpeet ja aluerakenteen moni-
keskuksisuus palvelujen ja toimintojen saatavuuden turvaamiseksi.*

*Yhdyskuntarakenteen ottaminen mukaan on tärkeää ja perusteltua (vs. valtak. LJS jossa on mukana myös
kävely, pyöräily ja kuntien toimenpiteitä, vaikka ne eivät ole suoraan valtakunnallisia luonteeltaan, on siis
linjassa sen kanssa)*

Erittäin hyvää, että työllä ei ole tiettyä tavoitevuotta vaan asioita rullataan ja priorisoidaan jatkuvasti.

*Tulevaisuuskuvioiden ja etenkin laadittavan kehityskuvan vaikutusten arviointi ja vaikuttavuus alue- ja yhdys-
kuntarakenteeseen, talouteen ja tulevaisuuden kiertotalousyhteiskunnan tavoitteisiin tärkeää.*

*Fokusointi on tärkeää, tavoitteena tulee olla tiivis ja kattaviin ja yhdenmukaisiin (koneluettaviin) tietoaineis-
toihin pohjautuva työ, jonka osioiden päivittäminen on helppoa. Tulee pyrkiä tunnistamaan kaikkein keskei-
simmät asiat ja karsia rönsyt pois.*

*Onko tilannekuvan seuranta näin tiheään tarpeellista, koska muutokset, jotka vaikuttavat esim. alueiden-
käytön suunnitteluun ovat todennäköisesti hitaampia.*

*Olisiko kehityskuvatyössä perusteltua määritellä esim. 12-vuotinen kehityspolku ja kerätä tähän liittyen tie-
dot esim. maakuntien liitoilta. Kuinka paljon asuntorakentamista on arvioitu toteutuvan? Miten elinkeinoelä-
män investoinnit ovat kohdentumassa? Tätä voisi peilata tilastokeskuksen väestöennusteisiin.*

*Tulevaisuuskenaarioon tulisi yhdistää esiin nousevat kehittämisehdotukset. Poliittiset ja ideologiset kan-
nanotot sitä vastoin eivät mielestäni kuulu tähän lainkaan.*

*Mukana tulisi olla myös kansainvälinen ulottuvuus, aluerakenteen kytkeytyminen maan rajojen yli pohjois-
maihin ja Venäjälle ja Eurooppaan.*

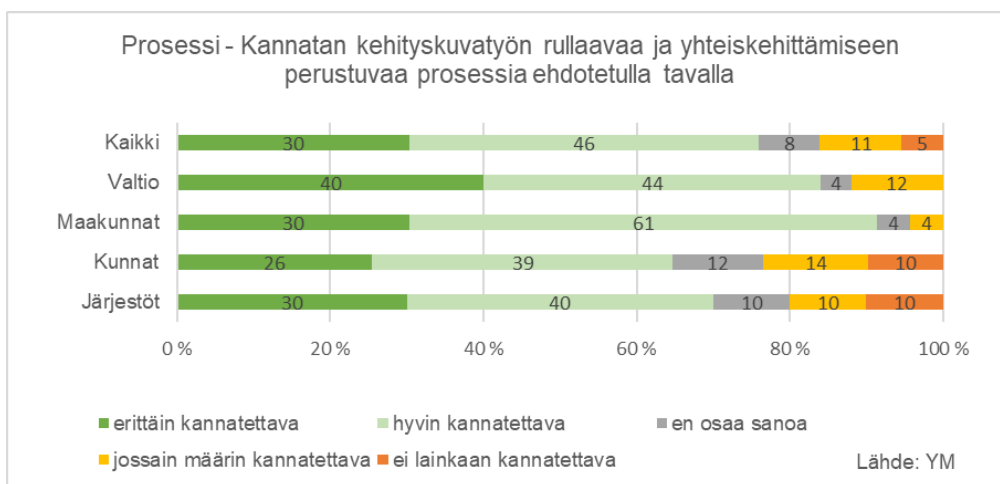
*Maaseudun merkitys suomalaisten henkiseen hyvinvointiin + tasapainoiseen mielenterveyteen (mm. kesä-
mökkiasumisen kautta kesäisin) tulisi myös ottaa vakavasti yhtenä teemana.*

On ymmärrettävä, että kaikkia kolmea osiota halutaan kutsua kuvaksi, vaikka se tuottaakin hiukan staattisen mielikuvan ilmiöstä, joka on muuttuva ja dynaaminen. Tilannekuva on näistä kolmesta keskeneräisin. Raportissa esiintyy vaihtelua siinä, puhutaanko kehityskuvasta vai kehittämiskuvasta.”

4. Kehityskuvatyön prosessista

Vastaajista 76 % piti ehdotettua rullaavaa ja yhteiskehittämiseen perustuvaa prosessia erittäin tai hyvin kannatettavana. Selkeä enemmistö kaikista vastaajatahoista kannatti prosessia ja tältäkin osin maakuntien ja valtion tahojen vastaukset olivat kaikkein myönteisimmät.

4.1. Miten prosessia voisi kehittää toimivammaksi?

Vastauksissa painotettiin kehityskuvaprosessin pääperiaatteita siitä, että kehityskuvatyö on rullaavaa ja tarpeen mukaan ketterääkin ja että se perustuu yhteiskehittämiseen ja luo yhteistä ymmärrystä. Yhteiskehittämisen ohella keskeistä on myös se, että kehityskuvatyö on läpinäkyvää ja perustuu systemaattisuuteen sekä laadukkaaseen tietoaineistoon ja menetelmiin. Asiantuntemus ja myös tiedeyhteisön mukana olo nähtiin tärkeänä ja vastaavasti politikointia tulisi välttää. Asioita tulisi tarkastella sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä. Hallituskausi ei saa merkitä vain lyhytjanteista neljän vuoden aikasihtiä.

Prosessin kehittämisen kannalta tuli tarve pyrkiä yhteen sovittamaan liikenteeseen ja maankäyttöön liittyviä kehityskuva –prosesseja toisiaan tukevaksi. Esitettiin myös, että sidosryhmytyössä olisi hyvä välillä koota yhteen saman kokoisia toimijoita, jolloin olisi mahdollista saada selkeämmin esiin myös "pienempien" tarpeet. Joistakin kunnista huomautettiin, ettei prosessista saa tulla liian raskasta, koska resurssit osallistua tai tuottaa tietoa ovat rajalliset. Vastauksissa tuli esille sekin, että ennakolta on vaikea kommentoida ehdotetun prosessin toimivuutta; prosessin kuluessa tulee varautua sen kehittämiseen ja muuttamiseen.

”Tässä vaiheessa on vielä hankalaa sanoa prosessin toimivuudesta paljoakaan. Keskeistä on, että aihetta koskeva tietosisältö ja analyysityö ovat laadukasta ja ajan tasalla

Liian hyvin ei kannata etukäteen suunnitella, pitää jättää tilaa luovuudelle. Ennakolta on vaikea kommentoida ehdotetun prosessin toimivuutta; prosessin kuluessa tulee varautua sen kehittämiseen ja muuttamiseen

Alue- ja yhdyskuntarakenteen muutokset tapahtuvat hyvin pitkällä aikavälillä, joten työssä tulee selkeästi erottaa lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet

Hallituskauden rytmi ei välttämättä ole linjassa kuntakentän kehittämissyklin kanssa, voi erota paljonkin. Ei saa lukita kuntakehittämistä. Toive on, että kuntien vähäisiä resursseja käytettäisiin järkevällä ja tehokkaalla tavalla yhteiskehittämiseen.

Ei siis pidä liiaksi "hirttäytyä" hallituskausiin, vaan fokus tulisi olla ajallisesti pidemmän skaalan prosesseissa. Onko neljän vuoden sykli oikea vai pitäisikö työtä tehdä rullaavasti / tarpeen mukaan, jolloin vuoropuhelu olisi antoisampaa ja sitouttaisi paremmin?

Toivottavasti painotus olisi asiantuntijuudessa ja faktatiedoissa, ei niinkään poliittisissa virtauksissa.

Miten paljon on mahdollisuus kuntien edustajia saada mukaan kehityskuvatyöhön? Kuinka kattavasti. Ehkä tässä näkisin maakuntien mahdollista valtio-kunta tason väliin sijoittuvaa roolia tärkeänä

Ehdotuksessa ei vielä avattu kovin tarkasti miten valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu ja liikennejärjestelmän strateginen tilannekuva käytännössä kytketään yhteen

Ehdotettu rullaava prosessi on toimiva ja sidosryhmiä mukaan ottava. Prosessin kehittämisen kannalta pitäisi pyrkiä yhteen sovittamaan liikenteeseen ja maankäyttöön liittyvät keskustelut samaan yhteyteen. Esimerkiksi Traficomien liikennejärjestelmäanalyysin kanssa voisi järjestää yhteisiä kehittämistilaisuuksia. Tämä voisi tuoda uusia näkökulmia molempiin prosesseihin, kun mukana olisi mahdollisimman laajasti eri alojen osaamista. Samalla voitaisiin keventää prosessia sidosryhmien suuntaan, välttyttäisiin päällekkäisyyksiltä ja varmistettaisiin "samaan suuntaan meneminen".

Kehityskuvatyön prosessin on oltava läpinäkyvä. On selvää, että osalla sidosryhmistä on myös poliittisia ja taloudellisia intressejä, jotka eivät kaikissa tapauksissa palvele kestäväen kehityksen edistämistä Optimaalisesti "tilannehuoneessa" käydään avointa keskustelua alue- ja yhdyskuntarakenteen tutkijoiden, julkisen tahon ammattilaisten ja pienempi mittakaavaisesti taloudellisesti sitoutuneiden kesken, jolloin päättäjille on mahdollista tuottaa strategivälineitä laaja-alaisen syvällisen faktoihin perustuvan ammattikeskustelun perusteella.

Isommilla kaupungeilla on erilaiset tavoitteet, tarpeet ja resurssit tarkastella, toteuttaa ja ohjata alue- ja yhdyskuntarakennetta kuin keskisuurilla ja pienemmillä kunnilla. Mielestäni sidosryhmytyössä oli hyvä välillä koota yhteen saman kokoisia toimijoita, jolloin olisi mahdollista saada selkeämmin esiin myös "pienempien" tarpeet.

Periaatteessa rullaava rytmi on hyvä ajatus. Myös kiinnitys hallitusohjelmaan on poliittisen päätöksenteon näkökulmasta ymmärrettävää. Onko neljä vuotta kuitenkin kovin lyhyt aika?

Tällä hetkellä on tarjolla niin monta sähköistä foorumia, tilannehuonetta ja kanavaa, että jokaisen uuden on vaikea saada aikaa ja hyväksyntää.”

5. Miten haluaisit osallistua kehityskuvatyöhön?

Vastauksissa painotettiin avoimuutta ja yhteiskehittämistä ja mahdollisuutta osallistua. Osallistumistapoina nousi esiin ehdotuksen mukaisesti varsinkin osallistavat työpajat ja kyselyt. Tärkeää on sekin, että työn etenemistä pystytään seuraamaan ja kaikki aineisto on nähtävillä ja hyödynnettävissä. Korona –aikana yleistyneet etätilaisuudet tulivat usein esille, koska ne tarjoavat matalan ja kustannustehokkaan tavan osallistua. Varsinkin kuntien ja maakuntienkin taholta toivottiin alueellisia tilaisuuksia.

”Työpajatyöskentelyt ym. ideariihet, mahdollisesti delfoi-paneelit ym. tulevaisuuden tutkimuksen menetelmät. Luonnosvaiheen tuloksia voi testata myös hyvin suunnitelluilla kyselyillä.

Alueellisille, käytännön alue- ja yhdyskuntarakenteen (maankäytön) kehittämisen parissa toimijoille lähetettävillä kyselyillä sekä osallistamalla määrääjain pidettäviin kehityskuvatyön ajankohtaisia asioita käsitteleviin etäseminaareihin.

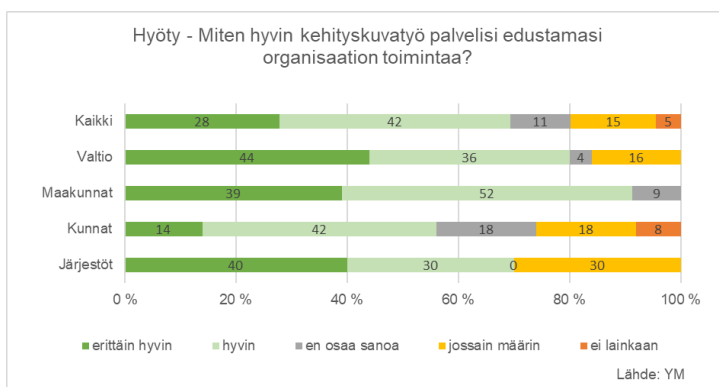
Koronan aikana opittu etäkokoontuminen on mahdollistanut tehokkaan ja aiempaa tasa-arvoisemman tavan osallistua asioihin. Prosessin on hyvä olla siten avoin, että osallistuminen on mahdollista silloin, kun siihen on omasta kokemuksesta selkeästi annettavaa

Vuosittainen verkkopohjainen työpaja, jossa käytetään osallistavia menetelmiä kuten mentimeter tms.

Maakunnan liittoja voisi osallistaa aluerakenteen suunnittelijoina vähän syvällisemmin.”

6. Kehityskuvatyön hyödystä/hyödyntämisestä

Vastaajista 70 % ja enemmistö kaikista vastaajaryhmistä näkee, että kehityskuvatyö hyödyntäisi erittäin tai hyvin paljon heidän omaa toimintaansa. Kunnissa on tältä osin myös ”en osaa vastata/sanoa” tai jossain määrin kannatan/ei lainkaan” –vastauksia.

6.1. Miten kehityskuvatyö tukee omaa toimintaa, mihin kehityskuvatyötä erityisesti tarvitaan ja missä muussa toiminnassa kehityskuvatyötä voisi hyödyntää?

Vastauksissa tulee hyvin ilmi alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseen vaikuttavien tahojen ja toiminnan moninaisuus. Kaikissa näissä tarvitaan näkemystä ja nimenomaan valtakunnallista kehystä alue- ja yhdyskuntarakenteen tilanteesta, tulevaisuuden näkymistä ja kehittämistarpeista kestäväen kehityksen kannalta. Kehityskuvatyö palvelee laaja-alaisesti eri tahojen toimintaa oli kyseessä maakunta, kaupunkiseutu, kunta, valtion toimija tai järjestöt. Kehityskuvatyö antaa jokaiselle jotakin ja hyöty painottuu vastaajaryhmien tehtävien mukaan.

Kuntien ja maakuntien osalta kehityskuvatyö palvelee paitsi alueidenkäytön suunnittelua niin myös niiden taustalla olevaa maakunnan tai kunnan strategista johtamista/suunnittelua. Toisaalta kehityskuvatyö antaa mahdollisuuden tuoda esille alueiden olosuhteita ja kehittämistarpeita osaksi valtakunnallista alue- ja yhdyskuntarakenteen tarkastelua ja kehittämistä. Suurin hyöty painottunee valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien yhteen sovittamiseen ja toistensa täydentämiseen. Kehityskuvatyötä tarvitaan yhteiskunnallisen kokonaisedun varmistamiseksi ja eri sektoreiden yhteistyön parantamiseksi. Alue- ja yhdyskuntarakenteen on perusta eri hallinnonaloille ja toisaalta eri hallinnonalat vaikuttavat alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseen. Tarvitaan samansuuntaisia toimia oli kyseessä ilmastonmuutoksen torjunta tai väestön elinolojen parantaminen.

"Kehityskuvatyö tarjoaisi materiaalia mm. aluesuunnittelun kehittämisessä. Kehityskuvatyö ja sen tulokset olisivat myös perustana politiikan päätöksille sekä auttaisivat näkemään alueiden kehittymistä laajemmassa mittakuvassa.

Uskoisin kehityskuvatyön palvelevan hyvin rinnakkaisten toisiinsa kytkeytyvien kehittämisprosessien yhteensovittamista ja niiden toimivuuden seuraamista (mm. VAT, MRL/KRL, alue- ja yhdyskuntarakenteen ennakointityö sekä liikennejärjestelmäsuunnittelu).

Ankkuroi Hämeen osaksi valtakunnan aluerakennetta ja antaa tutkimukseen perustuvaa tietoa alue- ja yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavista tekijöistä sekä yhdyskuntarakenteen merkityksestä kuntien ja seutujen elinvoimaan, talouteen ja ennen kaikkea arjen sujuvuuteen ja kestäväen elämään.

Antaa ELY:n tehtäviin oleellista tietoa alueidenkäytössä ja monessa sidosryhmätyössä alueella (mm. liikennejärjestelmätyö, oppilaitosyhteistyö, kehittämishankkeet, MAL-kaupunkiseutusunnitelmat, elinvoima- ja elinkeino-yhteistyö)

Tämä kytkeytyy kiinteästi aluekehittämiseen sekä kaupunki- ja maaseutukehittämiseen ja on hyvin hyödynnettävissä näissä valmisteluissa

Olisi tärkeää hahmottaa yksittäisten kaavahankkeiden vyöryn takana oleva kokonaisuus - se kuuluisa iso kuva. Miten ja miksi yhdyskunta ympärillä kehittyy niin kuin se kehittyy.

Auttaisi toivottavasti hahmottamaan valtion tahtotilaa kehittämisessä ja siten myös ainakin teoriassa investointien priorisoinnissa. Toivottua pitkäjänteisyyttä

Koko Suomen kestävä kasvu on myös Helsingin tavoitteiden mukaista. Parhaimmillaan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehityskuva voi tukea valtion investointien nykyistä tarkoituksenmukaisempaa kohdistamista alueille, joilla niistä saatava hyöty on korkein

Kehityskuvatyön ohessa asioita tulee mietittyä erityisesti oman tahon (meillä maakunnan) näkökulmasta, jolloin ajatustenvaihto voi herättää myös itse kehityskuvatyön ulkopuolelle hyviä ajatuksia. Hyöty ulottunee siis jo itse prosessin aikana muuhunkin toimintaan ja päätöksentekoon. Kehityskuvatyö auttaa myös suhteuttamaan omaa tahoja suhteessa laajempiin kokonaisuuksiin.

Kuntatasolla kaivataan entistä enemmän strategista suunnittelua ja analyysia vaalikautisen etenemisen (ja ajoittaisen tempailun) sijaan

Kehityskuvatyö tukisi kunnan rullaavaa yleiskaavoitusta ja tarjoaisi apua ilmiöiden, kehitystrendien ja ylikunnallisten vaikutusten tunnistamiseksi ja niihin reagoimiseen. Kehityskuvatyöllä ja yleiskaavoituksella on paljon vaikutuksia alueiden ja kuntien strategisen kehittämisen mahdollisuuksiin, jos molemmissa päästään hyvään, rullaavaan syklisyyteen.

Näkisin että olisi järkevä määrittää kehityskuvan "pääasiakas" tarkemmin. Liian yleinen materiaali voi olla luonteeltaan sellaista, että se ei palvele lopulta hyvin mitään tahoja. Kehityskuvatyön pääasiakas voisi olla valtakunnallinen päätöksentekijä, jolloin painopiste olisi strategisessa analyysissä ja aineistossa. Tilannekuvan vaikuttaisi alueiden resursointiin ja esimerkiksi infrahankkeisiin ja energiapolitiikkaan. Selkeä rajaus helpottaisi myös kerättävän aineiston määrittelyä, jolloin turhalta datalta vältyttäisiin.

Keskeinen väline valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden laatimiselle

Kehityskuvatyötä tarvitaan siihen, että Suomen kaltainen valtio pystyy reagoimaan globaaleihin trendeihin ja sopeuttamaan toimintaansa niihin. Käytännössä se vaikuttaa laajassa mielessä koko maan kestävä kehityksen mukaiseen "selviämiseen". Tällä hetkellä keskustelussa korostuu taloudellinen näkökulma ja alueiden välinen kilpailu, mutta kestävä kehityksen kaksi muuta näkökulmaa sosiaalisen ja varsinkin ekologisen pääoman huomioiminen kytkeytyy kehityskuvien luontiin myös vahvasti, eikä näitä eri näkökulmia voi erottaa toisistaan selkeästi.

Uskon, että kehityskuvatyö palvelisi valtion väyläverkon jäsentelyyn, verkon laajuuteen sekä erityisesti pääväyläverkon laajuuteen ja kehittämiseen liittyvissä selvityksissä ja tarkasteluissa

Työn tuloksia voidaan hyödyntää myös maakuntastrategian laadinnassa.

Erityisesti MAL-neuvotteluihin valmistautumisessa."

7. Muita ideoita/huomioita/terveisii

Kehityskuvatyölle tulisi varata riittävät resurssit ja mm. SYKE:n vahvaa mukana oloa toivotaan. Toisaalta painotettiin strategisuutta eli kykyä kiteyttää ja keskittyä olennaiseen. Vastauksissa painotettiin kehityskuvatyön merkitystä ja sen käynnistämistä. Erityisesti kehityskuvatyön tärkeys nostetaan tässä yhteydessä esille

toimintaympäristön muutosten ja sen mukanaan tuomien haasteiden valossa. Vastauksissa tuodaan esille keskeisimpiä muutostekijöitä. Kiinnitetään huomiota etenkin ilmastonmuutokseen, talouteen ja resurssien tehokkaaseen käyttöön, ikärakenteen muutoksiin ja koronan mukanaan tuomiin muutoksiin. Kestävyys – näkökulma eri ulottuvuuksien kannalta.

”Koko työn tavoite - yhdyskuntien kestävyden parantaminen ja hiilineutraaliuuteen kurkottaminen - on syytä tuoda selkeänä viestinä esille kehityskuvatyössä. Näkyvätkö tilannekuvassa jatkossa kestävyden puutteetkin havainnollisesti?”

Ilmastonmuutos-aihetta voisi enemmän pureksia jo tässä paperissa.

Koska valtio ja kunnat velkaantuvat entisestään, kehityskuvatyöehdotuksessakin tulisi ottaa esille pitkän aikavälin talousvaikutuksia.

Kansainvälisen linkittymisen näkyminen kokonaisuudessa.

Monipaikkaisuudesta puhuttiinkin, mutta sama ilmiö on syytä tunnistaa työpaikkoihin liittyen jo nykytilassa, ei vain tulevaisuuden trendinä.

Suomella on eläköitymisestä ja ikääntymisestä johtuen suuria muutoksia tulevaisuudessa, niihin varautuminen on sangen olennainen asia. Paikkariippumaton työnteko on suuren muutoksen aiheuttaja, joka voi mullistaa tulevaa kehityskuvaa ja poistaa paljon toimisto- ja asuinrakentamistarvetta.

Nyt COVID-aikana monipaikkaisuus on noussut arvoon arvaamattomaan. Monella paikalla se on hyväksi, kun vanhaa kunnostetaan ja ehostetaan. Mutta siinä on yhä ”Tupla-Suomen” vaarat kestävyydelle, ja ilmiön pysyvyydestä ei ole takuita

Kehityskuvatyölle, seuranta-aineiston käytölle ja hyödyntämiselle on turvattava / varattava resurssit niin SYKE:ssä kuin alueorganisaatioissa

Odotan mielenkiinnolla, miten alue- ja yhdyskuntarakenteen seurannan tiedot valottavat työn murrokset muutoksia: asiantuntijatyön toimipaikkojen kokotiedot (p.a.), etätöiden vaikutukset kotitoimistojen /paikallisten yhteisten työtilojen tarve, muutokset liikkumistavoissa. Työpaikkojen sijaintitiedot tulisi pystyä päivittämään nykyistä nopeammin. Mikä onkaan näiden muutosten seurauksena yhdyskunnan perusinfran (tiestö, vesihuolto, sähkö, tietoverkko) ylläpidon ja kunnostuksen tarve? Saadaanko näihin riittävästi rahoitusta, voisiko kehityskuva/tilannekuvalla vaikuttaa tähän?”